

AZ ÁTVITT ÉRTELEM

Animációs életstratégiák a vasfüggöny mögött

Láng Orsolya
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
Budapest, 2025

Doktori iskola vezetője:
Szalontai Ábel DLA, habil.

Témavezetők:
Fülöp József DLA, habil.
Iványi-Bitter Brigitta PhD

Tézisek

1. A kelet- és közép-európai szerzői animációk nem választhatók el a régió történelmi traumáitól és kollektív tapasztalataitól. Ezek a filmek mediális emlékezeti helyekké válnak, amelyek affektív archívumként aktiválják újra a kollektív emlékezetet.
2. A szerzői animáció érzékenyebb médium a kelet-közép-európai történelmi tapasztalatok megjelenítésére, mint a populáris műfajok. Míg azok piaci megkötései, narratív sémái nem teszik lehetővé a komplex vagy ambivalens múltbéli tapasztalatok érzéki rögzítését, a szerzői animáció képes a mikrotraumák, az ideológiai elnyomás testbe írt hatásainak megformálására.
3. A szerzői animációs forma autonómiája lehetővé teszi az emlékezet torzulásainak, fragmentált vagy affektív szerkezetének vizuális artikulálását. E formai sajátosságok nemcsak esztétikai döntések, hanem az emlékezés működésének megfelelő stratégiák. A bennük megjelenő testábrázolás, a tér-idő kezelés és mozgásdinamikák mnemopoétikai jelentéshordozók.
4. A kelet-európai szerzői animációk olyan regionális vizuális poétikát alakítanak ki, amely szembemegy a nyugati reprezentációs normákkal. Ezek a művek dekolonizálják a vizuális kultúrát, eltérnek a klasszikus elbeszélőformáktól, és sajátos „emlékezeti nyelvet” hoznak létre a történelmi tapasztalat érzéki megközelítésére.
5. A szerzői animációk lehetőséget kínálnak a történelem kortárs újraértelmezésére: nem a múlt lezárását, hanem a vele való érzéki párbeszédet segítik elő. A jelenkori néző saját testi és affektív válaszaival új viszonyt építhet ki a múlttal – így válik a szerzői animáció a történelmi emlékezet nyitott, reflexív médiumává.